

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT

JAARGANG 44 / 21 MAART 2024

Nr 23

"Een afvalrace", noemt de een het. Een ander omschrijft de pre-master als het "afvoerputje" van de rechtenopleiding.

P. 6-7

MILITAIR

Krijgt het Nederlandse leger er over een tijdje een afgestudeerde gezondheidswetenschapper bij? Student Stan Laaper is lid van het Korps Nationale Reserve.

P. 4

PGO VOOR PUBERS

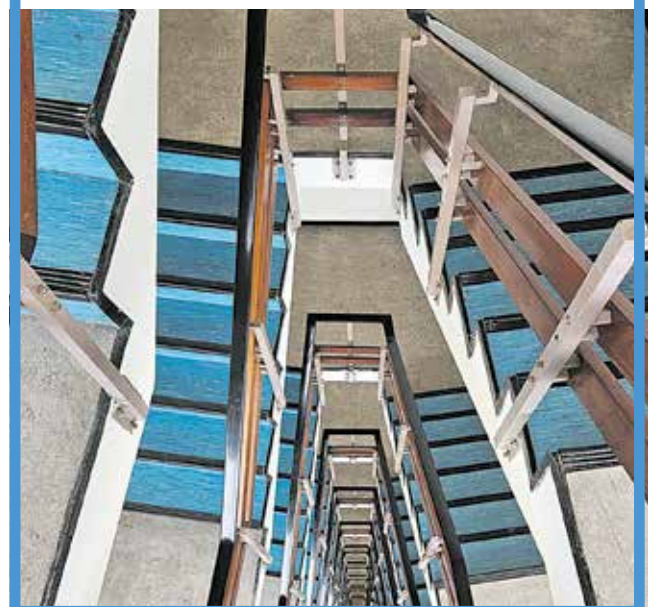
"Probleemgestuurd onderwijs is superuitgedacht: wat werkt wel, wat werkt niet, er is veel onderzoek naar gedaan, ook op middelbare scholen." Na de zomer opent het nieuwe Maastrichtse Montessoricollege zijn deuren.

P. 5

DE TRAP

Een defecte lift zorgde wekenlang voor frustratie bij bewoners van het UM Guesthouse. Sommige studenten moesten - traplopend - elf verdiepingen trotseren; er werd zelfs met vertrek uit de flat gedreigd.

P. 3

Riki Janssen

Ik houd van boeken, van literatuur, net als bijna al mijn collega's. Regelmatig wisselen we titels en auteurs uit en lenen we boeken van elkaar. Kom ik bij iemand thuis en staat er een boekenkast in de woonkamer, dan heeft die mijn volle aandacht. Al sinds mijn studententijd besef ik dat de inhoud van een boekenkast je aardig wat kan vertellen over de eigenaar.

Onze boekenkast thuis puilt inmiddels uit omdat we sneller kopen dan lezen. Daar doet mijn vorig jaar aangeschafte e-reader, heel handig op vakanties, niets aan af. Waarom leest een mens? *De Volkskrant* onderzocht dat onlangs: de meerderheid van de ondervraagden (83 procent) leest om te ontspannen, zo'n 40 procent om meer te weten te komen over een onderwerp, eenderde om lekker weg te dromen of om zich persoonlijk te ontwikkelen.

redactioneel

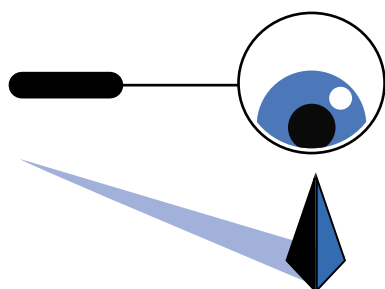
De zinsbouw verliest aan souplesse, de woordenschat vermindert

Wie verder wil in de journalistiek, moet veel in zijn moedertaal lezen, houden we onze Nederlandstalige studenten en cursisten voor. Op de eerste plaats, en dat is belangrijk in een tijd waarin veel Nederlanders een Engelstalige studie volgen, om het niveau van je moedertaal weer op te krikken. Wie dag in dag uit in een andere taal studeert, krijgt vaak moeite met zijn eerste taal, merken we al jaren. De zinsbouw verliest aan souplesse, de woordenschat vermindert en de anglicismen zijn bijna niet uit te roeien. Voor iemand die straks in een Engelstalige omgeving gaat werken, zal dat geen punt zijn, die kan zich beter op de Engelstalige literatuur storten. Maar degene die in de Nederlandse journalistiek verder wil, heeft een probleem. Net als de beleidsmaker bij een gemeente, provincie of waar dan ook die geacht wordt om een leesbare nota in het

Nederlands te schrijven.

Lezen dus, om je taalvaardigheid bij te spijkeren en verder uit te bouwen. Maar ook lezen omdat je nieuwsgierig bent - een broodnodige eigenschap voor een journalist - naar andere werelden, andere mensen, andere visies. De kwartiermakers van het nieuwe Montessoricollege in Maastricht (zie pagina 5) zijn van mening dat ieder kind een "natuurlijke nieuwsgierigheid" heeft. Die moet alleen wel "geprikeld" worden. Via het probleemgestuurd onderwijs, maar hopelijk ook met een boek, veel boeken. Zodat de scholier die droomt van een carrière als journalist straks goed beslagen ten ijs komt.

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van Observant over de belevenissen op de redactie.

splinters

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek. Met bijdragen van: Cleo Freriks, HOP en Dennis Vaendel

Gestolen Nobelprijs

Hoe twee Nederlandse artsen de vitamines ontdekten en één er met de Nobelprijs vandoor ging - het is de prikkelende ondertitel van het nieuwe boek *De Vitaminepioniers* van de Leidse wetenschapshistoricus Rob van den Berg, die de afgelopen twee jaar in het leven van de Wageningse hoogleraar Gerrit Grijns (1865-1944) dook.

Grijns ontdekte eind 19e eeuw dat gebrek aan een nog onbekend stofje mens en dier ziek kon maken. Een volstrekt nieuw inzicht. "De heersende doctrine was dat we genoeg hebben aan koolhydraten, vetten, eiwitten en mineralen", vertelt Van den Berg aan het Wageningse zusterblad *Resource*.

Niet iedereen was meteen overtuigd van het bestaan van deze nieuwe klasse van stoffen - later vitamines genoemd. Vooral arts Christiaan Eijkman, de supervisor van Grijns, vond het klinkklare onzin. "Bijna dertig jaar heeft hij openlijk gestreden tegen de vitaminetheorie van Grijns. Hij heeft al die tijd de ideeën van Grijns beschimpt en geprobeerd die onder tafel te vegen", zegt Van den Berg. "Pas toen vitamine B1 in 1926 werd geïsoleerd, ging hij overstag."

Een verandering van gedachten die rap resultaat opleverde: drie jaar later, in 1929, kreeg Eijkman de Nobelprijs voor, jawel, de ontdekking van vitamine B1. In zijn dankwoord noemde hij Grijns niet eens. "Er zit van alles mis en scheef bij deze toekenning", aldus Van den Berg, die zijn boek ziet als "een poging tot rehabilitatie".

Snel naar de bul

Al je vakken overslaan en direct aan de eindschrijftie voor je opleiding beginnen. Dat was het plan van een student bij de bachelor bestuurskunde aan de Universiteit Leiden. Eerder verzamelde hij al 144 studiepunten aan verschillende hogescholen. Dat staat volgens hem gelijk aan bijna de hele universitaire opleiding bestuurskunde, en dus vroeg hij om een vrijstelling. Naar eigen zeggen tonen de reeds behaalde hbo-studiepunten dat hij over "academisch werk- en denkniveau" beschikt. De wet spreekt immers van 'bachelorniveau'. Dus wat maakt het uit of je de studiepunten aan een hogeschool of een universiteit behaalt?

Volgens de examencommissie van de opleiding is er echter wel degelijk een niveauverschil tussen hbo en wo. En daarin krijgt men gelijk van het college van beroep voor de examens (CBE) van de Universiteit Leiden. Aan de universiteit moeten bachelorstudenten namelijk aan andere eisen voldoen. Bovendien verwijst het CBE naar jurisprudentie die zegt dat studenten een aanzienlijk deel van hun onderwijs aan de eigen opleiding moeten volgen. En dan is er nog het punt dat die 144 samengeraapte punten te weinig overeenkomen met de opleiding bestuurskunde.

Daar liet de student het niet bij zitten: hij stapte naar de Raad van State. Maar ook daar ving hij begin deze maand bot. Hoewel de rechters niet ingingen op het niveauverschil, merkten ze wel fijntjes op dat bij bestuurskunde een student sowieso nooit meer dan dertig studiepunten aan vrijstellingen mag aanvragen.

Laser vs. spreeuw

Afgelopen najaar schreven we op deze plek over spreeuwenoverlast in de wijk Wyck. Een rij bomen aan de Wilhelminasingel vormde de tijdelijke slaapplek voor tienduizenden vogels, waarbij menig (swap)fiets en geparkeerde auto iedere nacht van een vers laagje uitwerpselen werd voorzien. De vraag was destijds hoe lang dit ongemak zou aanhouden: met het vallen van de bladeren kon de zwerm zomaar verder trekken naar een nieuw onderkomen, aldus de Vogelwerkgroep Maastricht.

Die voorspelling kwam inderdaad uit, al zocht een deel van de spreeuwen het niet ver: ze streken een paar honderd meter verderop neer in de wijk Sint Maartenspoort. Daar gaan ze nu al maandenlang vrolijk verder met het bezorgen van overlast. Inwoners klagen over slechte nachtrust door het luide gekwet-ter dat tot laat in de avond doorgaat en stankoverlast door de grote hoeveelheden poep in de tuin. Uit een onderzoek van de GGD blijkt dat de situatie zelfs tot gezondheidsklachten kan leiden, schrijft *RTV Maastricht*.

De gemeente zou de bewoners inmiddels een oplossing hebben geboden: een laser. Door hiermee dagelijks op de diertjes te schijnen, zouden ze op een diervriendelijke manier verjaagd kunnen worden. Maar hoe effectief deze aanpak is? En of het gebruik van de lasers ook op de openbare weg is toegestaan? CDA-fractievoorzitter Gabriëlle Heine stelde er vorige week schriftelijke vragen over aan het gemeentebestuur. Daarin ook de vraag: verplaatst het probleem zich niet gewoon weer, als je de spreeuwen naar een andere plek verjaagt? Wordt ongetwijfeld vervolgd.

Numerus fixus voor European Law School

De European Law School, de Engelstalige bachelor van de rechtenfaculteit, krijgt vanaf september 2025 een numerus fixus. Doorgaan op deze voet, met elk jaar een stijgend aantal eerstejaars, is niet wenselijk, concludeert het bestuur.

De discussie over een numerus fixus speelt al langer bij deze opleiding, zelfs nog voordat Den Haag internationalisering hoog op de agenda zette en Nederlandse universiteiten zelf maatregelen namen om de instroom van internationale studenten te beheersen.

Afgelopen september begonnen 623 (veelal buitenlandse) studenten aan de European Law School (ELS), een studie die het recht bestudeert vanuit een vergelijkend en Europees perspectief. Sinds jaren groeit de bachelor gemiddeld met 10 procent per jaar, rekent het bestuur de faculteitsraad voor tijdens de jongste vergadering. De komende jaren zijn instroomcijfers van 650 of 700 studenten niet onrealistisch. En dat is qua onderwijscapaciteit niet meer te doen, klinkt het. Docenten moeten naast een juridische master affiniteit hebben met een vergelijkende en Europese benadering van het recht. Bovendien moeten ze op hoog niveau Engels spreken én het

Nederlands voldoende machtig zijn “om te kunnen functioneren in de universitaire setting”, staat er in een beleidsnota. Gezien de huidige krapte op de arbeidsmarkt staat de faculteit voor een lastige opgave.

Eerdere maatregelen om de instroom te beteugelen, wierpen geen vruchten af; matchingsvragenlijsten (vragen die een student moet beantwoorden en als reflectie dienen op zijn eigen keuze om een bepaalde studie te volgen) konden het kaf niet van het koren scheiden.

Loting

Met een numerus fixus trekken de juristen aan de noodrem. Een maximum is nog niet vastgesteld, maar ofschoon er geen concrete aantallen worden genoemd in de vergadering zal dat waarschijnlijk ergens tussen de 500 en 600 komen te liggen. Selectie gaat gebeuren op basis van ongewogen loting. Zo heeft iedereen een kans, licht Sjoerd Claessens, vicedecaan onderwijs, toe. Bovendien scheelt dat heel wat administratie, klinkt het. Of het *de* oplossing is? Geen enkele opleiding van de Universiteit Maastricht werkt met ongewogen loting, dus “we moeten op zoek gaan naar ervaringen; wat is de beste manier om dit te doen?”

Een risico van een numerus fixus is dat aan-

komende studenten zich bij voorbaat al niet aanmelden, omdat ze bang zijn dat ze niet worden toegelaten. Het gevolg: de instroom wordt lager dan de fixus, en dat is nadelig voor de financiële positie van een faculteit. Toch maken de juristen zich daar geen zorgen over vanwege het unieke karakter en de populariteit van de ELS.

Nieuwe bachelor

De ELS is een van de drie bachelors van de Maastrichtse rechtenfaculteit. Er is nog een (kleine) opleiding fiscaal recht en Nederlands recht. Die laatste telt veel minder studenten dan de ELS, iets wat de faculteit al jaren niet lekker zit, omdat ze ziet dat de balans tussen internationale en Nederlandse studenten steeds schever wordt. Daar moet verandering in komen met een nieuwe Nederlandstalige bachelor die decaan Jan Smits in de vergadering aankondigde. Veel is nog onduidelijk, maar het wordt waarschijnlijk een studie op het snijvlak van recht en politieke wetenschappen.

Wendy Degens

Schaf verplichte pensioenleeftijd voor hoogleraren af

Een van de meest geaccepteerde vormen van geïnstitutionaliseerde discriminatie is die tegen ouderen. Ondanks dat discriminatie volgens artikel 1 van de Grondwet niet is toegestaan, staat de overheid toe dat werknemers worden gedwongen om te stoppen met werken als ze de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Ontslag bij het ingaan van de AOW (Algemene Ouderdomswet) gaat in tegen de wens van veel werknemers. Niet voor niets is de afgelopen tien jaar het aantal 65-plussers dat betaald werkt meer dan verdubbeld.

Ook onder oudere hoogleraren aan de universiteit zijn er velen die langer willen doorwerken. Waar de algemene pensioenleeftijd de afgelopen jaren is verhoogd, is die van professoren verlaagd. Tot 1983 gingen ze pas op hun zeventigste met emeritaat. Nu is dat op het moment dat men de AOW-gerechtigde leeftijd heeft bereikt. Die oude regel was niet alleen een erkenning van de grote waarde van hun kennis en ervaring, maar ook van het feit dat hoogleraren makkelijk een paar jaar langer kunnen blijven werken. Hun onderzoek en interesse in onderzoek stoppen niet op een door anderen bepaalde leeftijd.

Universiteiten bieden hoogleraren na hun pensioen vaak een onbetaalde gastaanstelling aan. Zij kunnen dan werkzaamheden blijven verrichten zonder ervoor te worden betaald. Aan het gratis onderwijs en onderzoek dat deze emeriti doen, verdienen instellingen veel geld. Deze uitbuiting moet een halt worden toegevoerd.

De institutionele discriminatie van ouderen wordt vaak goedgepraat door te zeggen dat zij ruimte moeten maken voor jongeren. Alsof het hoogleraarschap geen verdiende is, maar een soort prins carnaval waar iedereen een gelijke kans op moet hebben. Door de verplichte pensioenleeftijd gaat veel waardevol menselijk kapitaal verloren. Ik ben een betere docent en begeleider dan toen ik jong was. De erkenning door andere wetenschappers van mijn onderzoekswerk, bijvoorbeeld door het aantal citaties, is ook groter dan vroeger. Dat gaat verloren als hoogleraren op hun 67ste gedwongen worden om te vertrekken.

Hoogleraren zouden in staat gesteld moeten worden om in functie te blijven zolang ze een productieve bijdrage leveren aan de universiteit.

Wim Groot,
hoogleraar gezondheidseconomie
en hoogleraar evidence based education

Ergernis door defecte lift in studentenflat “Even naar de winkel is een hele workout”

Frustratie bij bewoners van de studentenflat ARCH, onderdeel van het UM Guesthouse op de Annadal Campus. Door een defecte lift moesten sommige studenten wekenlang tien of elf verdiepingen traplopen om bij hun kamer te komen. De reparatie werd meermaals uitgesteld, een aantal bewoners dreigde met vertrek.

“Als ik mijn kleren wil wassen en drogen, moet ik drie keer tien verdiepingen op en neer lopen. Zestig trappen dus, een complete workout”, verzucht Pawel Maciejewski, eerstejaars European Law School, maandagmiddag. Hij woont op de op één na hoogste etage van de elf verdiepingen tellende flat, terwijl de gezamenlijke wasruimte zich op de begane grond bevindt. En zo moet hij ook al weken het hele gebouw op en neer voor andere dagelijkse bezigheden: naar college, boodschappen doen of ‘even’ een frisse neus halen. “Erg uitputtend. Je plant je hele dag er omheen, om de trappen zoveel mogelijk te vermijden. Gelukkig heb ik een goede gezondheid en kan ik het aan, maar dat zal niet voor iedereen gelden.”

Al sinds 5 maart werkt de lift niet meer. En eerder dit jaar, rond carnaval, stond deze ook al twee weken stil. “Ook wij zijn doodongelukkig met deze situatie”, zegt Maurice Evers, hoofd van Maastricht Housing, waar het UM Guesthouse onder valt. “We zijn in gesprek met Xior, de eigenaar van de flat, die weer naar de liftleverancier Otis wijst, waarmee men een onderhoudscontract heeft. Maar die laatste heeft de reparatie al meermaals uitgesteld. Dan weer omdat er een onderdeel niet geleverd kon worden, dan weer vanwege personeelsgebrek. Overstappen naar een andere partij kan niet zomaar: de meeste bedrijven repareren alleen liften die ze zelf geïnstalleerd hebben.”

De frustratie onder studenten loopt intussen hoog op. “Zelf ben ik op zoek naar een andere woning, en ik hoor van meer bewoners dat ze weg willen”, zegt Maciejewski. Evers herkent die geluiden, maar zegt nog niet gehoord te hebben over studenten die daadwerkelijk vertrokken zijn. “En ook niet over studenten

Het trappenhuis van de ARCH studentenflat.

Foto: archief Pawel Maciejewski

die door fysieke klachten in de problemen komen.”

Eind vorige week zou de reparateur dan eindelijk het probleem verhelpen, maar wederom zegde hij af. En op maandag gebeurt hetzelfde. Eigenaar Xior laat daarop aan *Observant* weten dat de maat nu echt vol is: gezien “de ernst” van de situatie zal Otis “op zeer korte termijn” moeten handelen.

En warempel: dinsdag tegen het einde van de

middag, enkele uren nadat dit stuk op de site van *Observant* verscheen, komt het bericht dat Otis in actie is gekomen. Na twee weken stilstand is de lift gerepareerd. En er is meer goed nieuws voor de 108 bewoners: ze hoeven deze maand honderd euro minder huur te betalen. “Uit coulance, om te laten zien dat wij de situatie ook vervelend vinden”, zegt Evers.

Dennis Vaendel

serie studenten over hun toekomstplannen

Student en parttime militair: "Het korps heeft me discipline gegeven"

Stan Laaper Foto: Ellen Oosterhof

In het weekend voor het interview stond Stan Laaper (22) nog in een 'gaskamer'. Pardon? Een kamer vol traangas, legt hij uit, waarin militairen leren zo snel mogelijk hun gasmasker op te zetten "én dat we op dat masker kunnen vertrouwen". Het is geen alledaagse zaterdagbesteding, maar de tweedejaars student gezondheidswetenschappen heeft dan ook geen alledaagse bijbaan: Laaper is lid van het Korps Nationale Reserve, een onderdeel van het Nederlandse leger.

Stan Laaper kwam in aanraking met de Nationale Reserve nadat hij begin 2022 had gegoogeld op de Koninklijke Militaire Academie, de Nederlandse officiersopleiding in Breda. "Een van mijn halfbroers zat daar, ik wilde weten wat dat inhield. Daarna kreeg ik online veel reclames over de Nationale Reserve te zien en ik dacht: waarom niet? Tijdens de voorlichtingsavond die ik bezocht, heb ik meteen gesolliciteerd. Thuis waren ze wel verrast ja; mijn vader steunde me meteen, maar mijn moeder moest een paar maanden aan het idee wennen."

Relevant werk

Wat hem die avond over de streep trok? "De maatschappelijke relevantie van het werk", klinkt het stellig. "We verrichten vooral bewakings- en beveiligingstaken, bijvoorbeeld bij een hoge terreurdreiging of als andere NAVO-landen materieel over Nederlands grondgebied verplaatsen. En bij het hoogwater enkele jaren geleden hielpen reservisten in Limburg bij het verstevigen van dijken." Daarbij: "De spanningen in de wereld zijn de laatste jaren alleen maar toegenomen. Ik doe dit ook voor mijn

familie, vriendin en vrienden. Als het er echt op aankomt, wil ik hen kunnen beschermen."

Actief vechten is niet de taak van de Nationale Reserve – ook in oorlogstijd staan de bewakingstaken voorop. Maar toch: "Er is in Nederland dan wel geen opkomstplicht meer, maar de dienstplicht bestaat nog altijd. Als we in oorlog raken, kan ik hoe dan ook opgeroepen worden en dan beland ik liever niet vanuit het niets in militaire dienst. Ik hoefde daar niet lang over na te denken."

Ook in zijn studiekeuze speelde mee dat hij werk met impact wil doen. "Ik heb eerst een biomedische opleiding op het hbo gedaan, maar die was erg op laboratoriumwerk gericht, terwijl ik contact met mensen wil in mijn werk. Dus ben ik gaan rondkijken." In Maastricht, aan de faculteit Health, Medicine and Life sciences waar hij tijdens zijn hbo-opleiding al stage had gelopen. Zijn voorkeursoptie, geneeskunde, ging op het nippertje niet door, zegt hij: "Ik was zestien seconden te laat met het indienen van de aanmelding..." Nu lacht hij erom, maar de afwijzing kwam wel even binnen. Dat het alsnog "iets met gezondheid" moest worden, stond voor hem echter als een paal boven water. Het werd gezondheidswetenschappen, waarbinnen hij zich nu specialiseert in management en beleid in de zorg. "Mijn moeder is afdelingshoofd in het Zuyderlandziekenhuis in Sittard, dus ik kreeg daar thuis aan de keukentafel al veel over mee. Ik wil ooit een managementfunctie hebben; ik denk dat ik daarin een positief verschil zou kunnen maken, bijvoorbeeld door iets te doen aan het personeelstekort, dat hier in Zuid-Limburg groot is. Ik zie dat als een soort roeping ja, al wil ik me nu nog niet vastleggen op iets dat ik zou moeten bereiken: misschien kom ik nog iets tegen dat ik nóg interessanter vind."

Op tijd komen

Voorlopig is hij echter nog gewoon student. Hoe laat zich dat combineren met een baan als deeltijd militair? "Dat is meestal een van de eerste dingen die medestudenten mij vragen als ik vertel over mijn werk. Ik ben daar in de regel twee avonden en twee zaterdagen per maand aan kwijt, dus dat is geen probleem. Mijn cijfers zijn prima en ik doe mee aan het *Honours Programme* van FHML." En als, wat "soms" gebeurt, de studenten- en soldatenagenda's toch botsen? "Dan gaat de studie voor. Ik wil ook graag schuldenvrij afstuderen. Tot nog toe lukt dat, ja."

Zijn werk heeft hem een betere student gemaakt, denkt hij. "Militair zijn heeft me wat meer discipline bijgebracht en me laten zien hoe belangrijk tijdige en heldere communicatie is. Dat heeft te maken met dingen als je medestudenten op tijd inlichten als iets niet gelukt is, en niet pas om vijf voor twaalf 's avonds een appje sturen. Of met op tijd komen. [Lachend] Akkoord, daar heb ik zelf soms ook moeite mee."

Peter Doorackers

In deze tweewekelijkse serie worden studenten geïnterviewd over hun toekomstplannen; hun verwachtingen, dilemma's en angsten.

Nieuw Montessoricollege Maastricht: probleemgestuurd onderwijs staat centraal

De school begint pas om 9.00 uur, dat past beter bij het puberbrein

Een middelbare school - voorlopig alleen het vwo - waar scholieren gaan werken volgens het probleemgestuurd onderwijs. Een aantal huidige en voormalige UM'ers staat aan de wieg van het nieuwe Maastrichtse Montessoricollege dat na de zomer zijn deuren opent.

PGO-casus: leerlingen brainstormen over de vervuiling van de Maas Foto: Joey Roberts

“Docenten die om je gaven, die met je meedachten, voor wie je geen nummer was, maar die je echt zagen. Dat was uniek.” Aan het woord is Bakir Bulić, directeur van de faculteit Science and Engineering en lid van de Raad van Toezicht van de nieuwe school. Hij bracht zijn middelbare schooltijd door op het Montessoricollege in Maastricht dat jaren geleden - de leerlingenaantallen in Maastricht liepen terug en de minister wilde schaalvergroting - opging in het Bonnefantencollege en uiteindelijk als schoolsysteem van de radar verdween. Heel jammer, oordeelden nogal wat dertigers en veertigers die daar hun diploma behaalden. Zo jammer dat ze zo'n zeven jaar geleden in de achtertuin van Bulić bij elkaar kwamen en brainstormden over een nieuw op te richten Montessorischol. Het bleef niet bij dromen. Een groep van ongeveer twaalf, dertien vrijwilligers ging aan de slag, en ja, het was liefdewerk oud papier, maar rond Kerst 2022 hadden ze genoeg steunbetuigingen van ouders - zo'n tweehonderd - die nodig zijn om toestemming van het ministerie te krijgen voor de oprichting van een middelbare school. Hier voorlopig alleen het vwo, maar men wil snel uitbreiden om uiteindelijk ook een havo- en vmbo-opleiding in huis te hebben. Het Montessoricollege is ondergebracht in een eigen stichting en staat los van de LVO (Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs).

Conrector

Quincy Elvira is een van die vrijwilligers met een sterke band met de Universiteit Maastricht. Hij studeerde hier in de jaren negentig economie en liep tijdens die studie stage op het oude Montessoricollege. Dat beviel enorm, klinkt het vanuit

Amsterdam-Zuidoost waar hij conrector is op het Ir. Lely Lyceum en een dag per week docentenopleider aan de Universiteit van Amsterdam. “De leerlingen verrastten me met hun antwoorden, met hun andere blik, hun vragen, geweldig.” Het onderwijs heeft hem sindsdien in zijn greep, zegt hij. Een Montessorischol ontbreekt aan het palet van middelbare scholen in Maastricht en omgeving. De eerste kom je pas tegen ter hoogte van Eindhoven, weet Elvira. “Montessori heeft drie pijlers: creativiteit, zelfstandigheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Er is een natuurlijke koppeling met probleemgestuurd onderwijs, het sluit goed aan. Onze leerlingen gaan brainstormen in de groep, leerdoelen opstellen, samenwerken, discussies leiden.” Los daarvan: “Pgo is superuitgedacht: wat werkt wel, wat werkt niet, er is veel onderzoek naar gedaan, ook op middelbare scholen. Het is een niche in Nederland.”

Kwartiermaker

Net als aan de UM zullen de leerlingen van het Montessoricollege aan de slag gaan met realistische casussen die ze vanuit meerdere domeinen bekijken, vult Stefan Jongen aan. Hij is universitair docent aan de bachelor Maastricht Science Program, coördinator docentprofessionalisering bij de faculteit Science and Engineering en een van de kwartiermakers van de nieuwe school. “Neem de casus over de vervuiling van de Maas. Een complex maatschappelijk probleem dat we bekijken vanuit bijvoorbeeld de biologie, economie en aardrijkskunde. Die verbinding met de regio en de maatschappij werkt motiverend, merken we op open dagen.” Of neem de sportkantine, die ook onderwerp van studie wordt,

aldus Elvira: wat is het aanbod aan de bar? Wat is gezond? “We willen dat scholieren nadenken, dat hun natuurlijke nieuwsgierigheid geprikkeld wordt.”

Thuiskomen

De nieuwe school wordt ondergebracht in een verbouwde basisschool aan de Bergmansweg 2 in Scharn en biedt in het eerste jaar ruimte aan tachtig tot honderd leerlingen. Zoals het pgo aan de UM de student centraal stelt, zo draait het op het Montessoricollege om de scholier. Die begint pas om 9.00 uur met zijn lessen, hiermee aansluitend bij de bevindingen van slaapexperts en neurowetenschappers die tonen dat het puberbrein gebaat is bij meer slaap en een latere starttijd van school. “Iedere ochtend begint met een zogenoemde ‘check-in’ die plaatsvindt in de huiskamer van de school”, vertelt Bulić. “Hoe gaat het? Wat zijn je plannen? Zit je ergens mee?” Dit kan één op één met de mentor of in een kleine groepje. De dag eindigt met een ‘check-out’.

Of dit schoolsysteem voor ieder kind geschikt is? Jongen: “Je denkt al snel dat het niet voor de introvertere kinderen is. Maar nieuwsgierigheid, leiderschap, samenwerken of een discussie leiden zitten in ieder kind. Of alle kinderen het leuk vinden is iets anders.” Dat een opleiding aan dit college een aardige vooropleiding is voor een bachelorstudie aan de UM, vindt Jongen mooi meegenomen. “Het is niet ons doel, maar kinderen die het pgo al kennen, hebben als eerstejaars een voorsprong.”

Volgens de faculteit is het programma een **“fighting chance waarbij je jezelf moet bewijzen”**

“DE PRE-MASTER IS EEN AFVALRACE”

“Een intens zwaar programma”, “een kwestie van presteren, presteren, presteren”, “te grote onderwijsgroepen van zo’n dertig studenten”, “we zijn het afvoerputje”. Het is geen fraai beeld dat Nederlandse pre-masterstudenten schetsen van hun rechtenopleiding. “Het heeft onze aandacht”, klinkt het vanuit de faculteit. “Maar de pre-master is geen remediëringstraject waarbij we extra ondersteuning geven.”

Tekst: Wendy Degens
Illustratie: Bas van der Schot

De pre-master is een overbruggingsprogramma voor studenten die te weinig juridische of academische bagage hebben om in de gewenste master in te stromen. “Het wegwerken van deficiënties”, luidt de formele omschrijving. Bij rechten kloppen veelal hbo-rechten-afgestudeerden aan die een togaberoep zoals advocaat ambiëren. Een pre-master is daarvoor noodzakelijk. En die moet in Maastricht binnen één jaar succesvol worden afgerond. Een bron van ellende, blijkt

uit het verhaal van vier studenten die *Observant* uitgebreid en afzonderlijk van elkaar sprak; drie volgden het programma vorig jaar (waarvan één slaagde), een zit halverwege. Aanvullend delen enkele huidige studenten via Whatsapp hun mening. Het “oogt als niets anders dan een afvalrace.” Een ander verzucht: “Er bestaat geen gemotiveerdere student dan een pre-masterstudent. We hebben een hbo-diploma op zak, willen koste wat kost nog een master volgen, maar het wordt ons zó moeilijk

gemaakt.” De studenten willen alleen anoniem meewerken (namen zijn bij de redactie bekend), omdat ze vrezen dat hun uitspraken gevolgen kunnen hebben voor hun carrière.

TWEEDERANGS

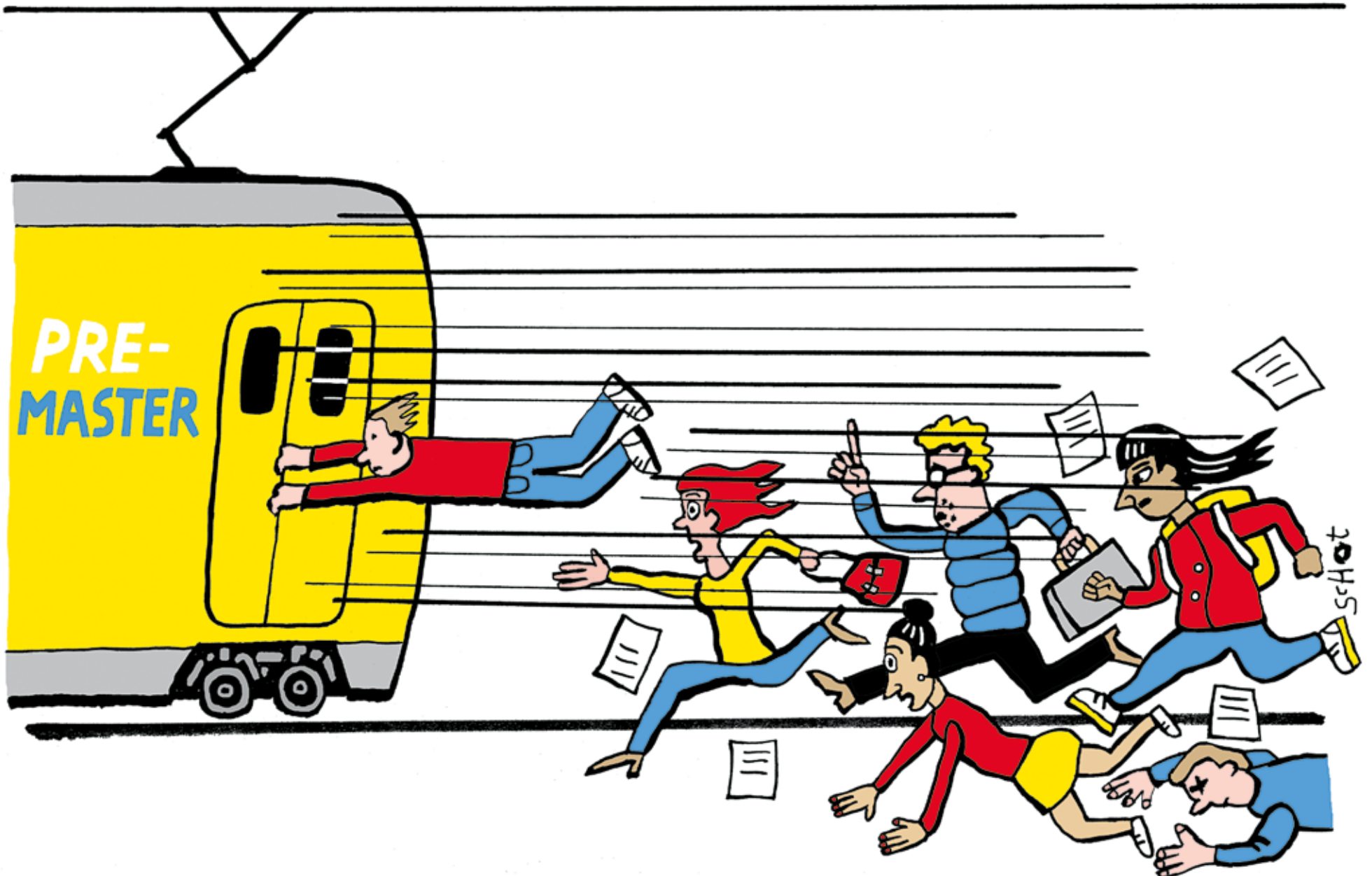
“Pre-masterstudenten voelen zich tweederangs”, stond een paar maanden geleden in een beleidsdocument dat langs de faculteitsraad ging. Ze betalen het gewone collegegeldtarief, maar omdat het programma niet apart wordt gefinancierd door het ministerie van Onderwijs moet de faculteit ‘bijleggen’ uit eigen portemonnee. Volgens de notitie zijn grote onderwijsgroepen, vaak van zo’n dertig pre-masterstudenten, daar een uitvloeisel van. Het probleemgestuurd onderwijs komt daardoor niet uit de verf; het is onmogelijk om met zo’n aantal alles goed te bespreken, reageren de geïnterviewden.

Ook is er geen zelfstandig curriculum. Het programma is “gebaseerd op het beschikbare aanbod in de bachelor [tweede- en derdejaarsvakken, red.]”, meldt het bestuur in het document, “zonder daarmee per se rekening te houden met curriculaire opbouw van de te volgen onderdelen”. Dat verstevigt het beeld dat de kandidaten van zichzelf hebben: tweederangs. Sjoerd Claessens, vicedecaan onderwijs, begrijpt dat ze zich zo voelen, maar volgens hem is de faculteit wat betreft de

inrichting van de pre-master gebonden aan de wet. “Geen keuze van ons.”

SPIEGEL

In september 2023 startte een grote groep van 71 studenten met de Nederlandstalige pre-master (inmiddels hebben zich er 28 uitgeschreven), een jaar eerder waren het er 46 (waarvan 18 studenten zijn geslaagd). In Maastricht is men vrij soepel qua toelatingseisen, zeggen Claessens en Joost Sillen, opleidingsdirecteur Nederlands recht. Bij de Erasmus Universiteit Rotterdam moeten hbo-rechten-afgestudeerden gemiddeld een zeven hebben gehaald én een toelatingstoets doen. “In Maastricht krijgen ze allemaal een kans, een zeven of niet, maar het is wel een ‘fighting chance’ om jezelf te bewijzen”, zegt Claessens. Aan het einde van de pre-master moet de student laten zien dat hij hetzelfde in huis heeft als de afgestudeerden van de bachelor Nederlands recht. “En dat is duidelijk niet voor iedereen weggelegd. Dat klinkt heel hard, maar misschien blijkt dat je het niet aankunt en jezelf hebt overschat. In die zin werkt het ook als een soort spiegel.” “Dat we van hen hetzelfde vragen als van onze reguliere bachelorstudenten is helemaal niet zo raar”, vult Sillen aan. Tegelijkertijd weten ze van de kritiek. “We zijn met het programma bezig en bekijken allerlei

opties.” De faculteit kan het, heel rigoureu, uitbesteden aan de Open Universiteit, zoals de Universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit en de Universiteit Utrecht al doen. Maar dat plan “ligt er nu niet”. De pre-master in ‘eigen huis’ houden met hier en daar wat wijzigingen is realistischer. Toch is dat geen gemakkelijke opdracht, klinkt het. Anders dan bijvoorbeeld een pre-master bij economie is die van rechten een zogeheten ‘schakelprogramma civiel effect’, legt Sillen uit. Daarmee kunnen studenten, als ze de juiste master afronden, toegelaten worden tot de beroepsopleiding advocatuur. Bij zo’n civiel effect horen landelijke eisen, bijvoorbeeld als het om de invulling van je programma gaat.

ZENUWINZINKINGEN

Het is een beproeving, zeggen allen die *Observant* sprak. Stonden ze zelf niet op het randje van een burn-out, dan zagen ze medestudenten gebukt gaan onder zenuwinzinkingen, depressie en hyperventilatie. Bijbaantjes werden opgezegd of qua uren flink teruggeschroefd. Een student van de huidige lichting: “Ik haalde goede cijfers aan het hbo, wist dat er aan de UM een tandje bij moest en dacht: ‘Ik kan dit’. Ik houd alle literatuur bij, maak de opdrachten, dat is het probleem niet. Tot nu toe heb ik alle tentamens in het programma gehaald, dus het niveau van de universiteit kan

ik wel aan.” Maar de hoge prestatiedruk zorgt voor veel te veel stress, concludeert ze. Een van de geïnterviewden slaagde en volgt nu een master: “Wat een verschil is dat! Ik vind het soms zelfs te traag gaan. In de pre-master moesten we op sommige momenten zo’n twintig uur per dag aan onze studie wijden.” Een opdracht (3 ECTS, gelijk aan 84 studie-uren) die een week voor de deadline werd gegeven, dient ter illustratie. Tel daar onderwijsgroepen en zelfstudie bij op, en je zit op bijna honderd studie-uren in één week, schetst ze.

EINDSCRIPTIE

Daarbij was het ook een “chaotisch” jaar, klinkt het. Met een slechte planning (deadlines die te dicht op elkaar zitten), stof die niet besproken werd in onderwijsgroepen of waarvan niet helder was of ze die uiteindelijk moesten kennen voor de toets en onverwachte (groeps)opdrachten. Wat de lichter van 2022-2023 zeker niet heeft geholpen is dat de bachelor Nederlands recht volledig op de schop ging. Bij de start van hun pre-masterprogramma vielen ze in een ‘kersvers’ derdejaars curriculum met een nieuwe invulling. Mét bijbehorende kinderziektes en onduidelijkheden.

Maar er liggen meer concrete grieven en daarmee benadrukken ze dat ze niet hetzelfde worden ‘behandeld’ als reguliere bachelorstu-

dent. Zo krijgen die laatsten 18 ECTS voor een eindschrijft met een maximum van 10 duizend woorden (inclusief een module voor het eigen maken van onderzoeksmethoden), terwijl de pre-masterkandidaten er 6 ontvangen voor maximaal 8500 woorden. “De reguliere bachelorstudenten mogen in alle rust, ná hun blokken, werken aan de scriptie en wij moeten het erbij doen.” Opleidingsdirecteur Sillen erkent dat het verschil “erg groot” is en zegt ernaar te kijken.

Ook het aantal herkansingen zit de studenten dwars. Elke student heeft twee toetsmomenten (het ‘gewone’ tentamen en de herkansing). Daar blijft het bij voor de pre-masterkandidaten. Reguliere bachelorstudenten mogen het in latere jaren nogmaals herkansen – oneerlijk, vinden de geïnterviewden. Inherent aan het systeem, reageert Claessens. De pre-master van de universiteit van Tilburg kent een uitloop van een jaar – waarom kan dat niet in Maastricht, vragen de studenten zich hardop af. Claessens: “De wet zegt dat één jaar een redelijke termijn is om deficiënties weg te werken.”

VOORKENNIS

Het gat tussen het hbo en de universiteit is groot, zoveel wordt wel duidelijk. Het ontbreken van (academische) voorkennis speelt de studenten parten. Een hbo-studie leidt praktijkgerichte juristen op die veelal te maken krijgen

met het sociaal zekerheidsrecht, arbeidsrecht of familierecht. Er is minder aandacht voor bijvoorbeeld strafrecht. En goederenrecht, zegt een student die nu midden in het blok zit. Tijdens een online toets werd hun voorkennis van dat vak getest. “We zijn er op het hbo nooit zo diep op ingegaan als de universitaire bachelorstudenten in hun eerste of tweede jaar. Onze groep vond die test zó moeilijk. Helaas telt het resultaat wel mee, dat voelt oneerlijk.”

ZUYD

“De kern ligt besloten in een misvatting van wat een pre-master is”, reageert Claessens. “Het is geen remediëringstraject waarbij we extra ondersteuning bieden. Als de basis onvoldoende is, ben je daar als student zelf verantwoordelijk voor. De pre-master vraagt zelfstandigheid en zelfredzaamheid.” Er worden gesprekken gevoerd met Zuyd hogeschool (waar veel pre-masterstudenten vandaan komen); Claessens vindt dat het hbo een grotere rol moet spelen door studenten de basis voor te schotelen. En wat zou de UM kunnen doen? De universiteit Tilburg ‘waarschuwt’ op haar website in elk geval dat het tempo waarmee pre-masterkandidaten met een hbo-achtergrond zich nieuwe stof eigen moeten maken, als “hoger” wordt ervaren. “Het is daarom belangrijk om de stof vanaf het begin goed bij te houden.”

nieuws

OM onderzoekt Utrechtse 'bangalijs'

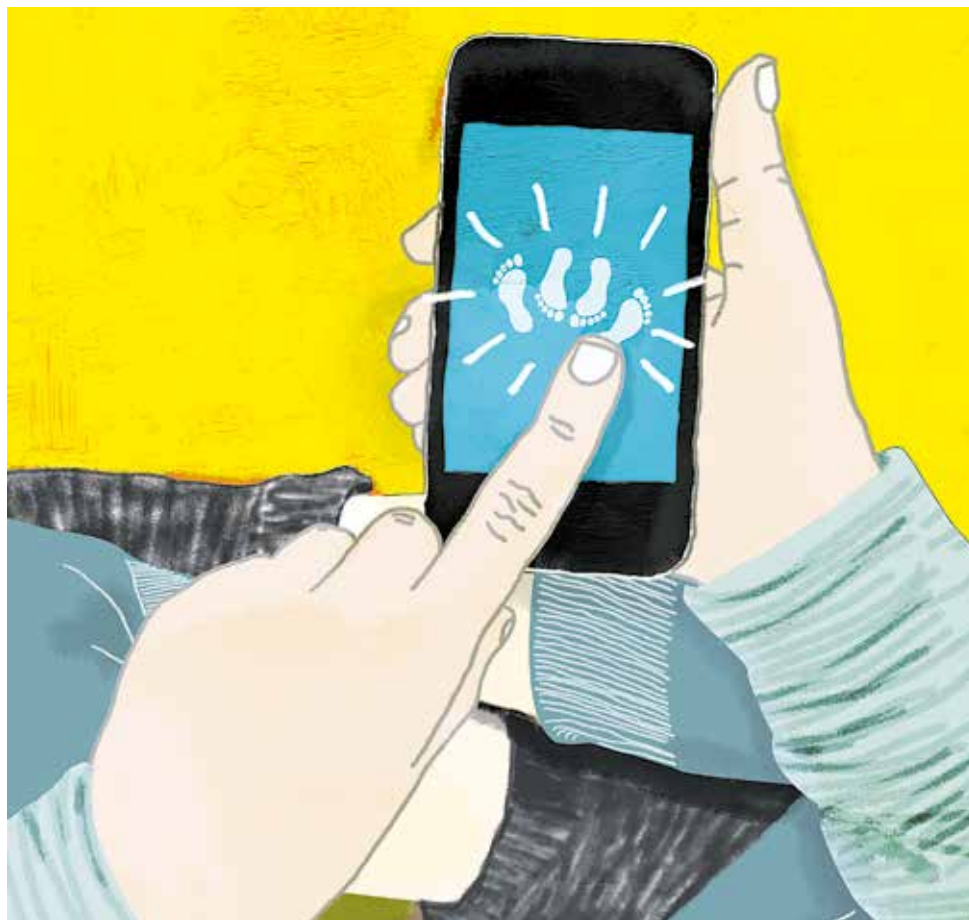
Het Openbaar Ministerie gaat onderzoeken of Utrechtse corpsleden strafbaar zijn vanwege het verspreiden van een 'bangalijs'. Ook de ouders van de slachtoffers overwegen juridische stappen.

Vorige week schorste het Utrechtsch Studenten Corps (USC) twee leden die een powerpoint rondstuurden met daarop namen en foto's van vrouwelijke studenten. Daarin werden het uiterlijk en de bedprestaties van de vrouwen becommentarieerd. De lijst gaat rond op sociale media.

Het OM gaat onderzoeken of de makers strafbaar zijn. Daarvoor hoeft het OM niet op aangiftes te wachten, zegt een woordvoerder desgevraagd.

Of de slachtoffers aangifte gaan doen, is niet zeker. Ouders van de slachtoffers hebben een advocaat in de arm genomen. Zij zegt verschillende juridische opties te overwegen. Naast een aangifte bij de politie overweegt ze ook civiele procedures en een klacht bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Bovendien zou ook het studentencorps

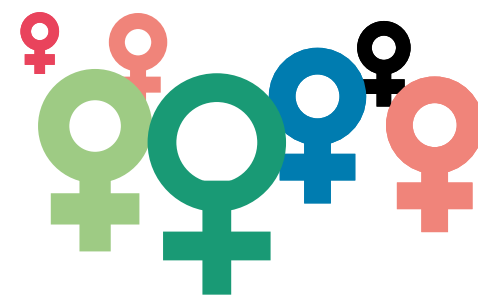
Illustratie: Simone Golob

stevige maatregelen moeten nemen, zegt Brouwer in een verklaring op DUB, het onafhankelijke nieuwsmedium van de Universiteit Utrecht. De daders zouden bijvoorbeeld uit hun studentenhuis gezet moeten worden.

De universiteit en hogeschool van Utrecht

zeiden vrijdag "onaangenaam verrast" te zijn door het nieuws. Ze gaan in gesprek met het bestuur van het USC.

HOP

Record aantal vrouwen gepromoveerd

Afgelopen studiejaar hebben meer vrouwen dan mannen de doctorstitel gekregen. Nooit eerder was het verschil zo groot: het scheelt 182 promoties. Dat komt vooral door de medische wetenschappen.

Het is één keer eerder voorgekomen dat er meer vrouwen dan mannen promoveerden aan de Nederlandse universiteiten. Dat was in 2020/2021 en het scheelde toen welgeteld vijf promoties.

In het afgelopen studiejaar zijn er 2.651 vrouwen gepromoveerd en dat is een record. Zelfs in het piekjaar 2020/2021, toen met name de medische promovendi hun corona-achterstand weer inhaalden, telden de universiteiten er niet zoveel.

HOP

colofon

Redactie Riki Janssen (hoofdredacteur), Wendy Degens, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Marion Janssens (redactie-assistent), Lotte van de Loo, Maurice Timmermans, Dennis Vaendel, Simon Wirtz **Telefoon** 043 3885390 **E-mail** observant@maastrichtuniversity.nl **Website** www.observantonline.nl

Aan dit nummer werkten mee Wammes Bos, Line-Marie Eichhorst, Wim Groot **Ontwerp en illustraties** Simone Golob **Vertalingen** o.a. B. Wall & P. Nekeman, Maud Boveland **Druk** Janssen/Pers Gennep **Abonnementen** Observant wordt gratis verspreid op de universiteit en diverse locaties

in Maastricht, belangstellenden kunnen de krant thuisgestuurd krijgen voor € 45 per academisch jaar **Paartjes / advertenties** Zie alle info onder het kopje 'service' op onze site.

 Maastricht University

paartjes

Voor hetzelfde geld staan de paartjes iedere week ook op internet: www.observantonline.nl

NEED A CHECKUP WITH A GYNAECOLOGIST? IT WILL BE COVERED BY YOUR HEALTH INSURANCE. CALL 0031433210310 OR VISIT WWW.PARKWEGKLINIEK.NL

Boekhandel

DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8-10

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 325 19 78

Paartjes

Lever uw paartjes-advertentie digitaal in, zie www.observantonline.nl

Vóór dinsdag

16.00 uur ingeleverde Paartjes

verschijnen de donderdag

daarop in de krant. De redactie

is niet verantwoordelijk voor

de inhoud van de Paartjes en

behoudt zich het recht voor

om zonder opgaaf van reden

Paartjes te weigeren.

 DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP OBSERVANTONLINE.NL

Make your voice heard!

22-25 April
Faculty, University and Service Council

More info:
www.maastrichtuniversity.nl/elections

Kijk voor het laatste nieuws op www.observantonline.nl

lira fonds

Ben jij wetenschapper en wil je over jouw onderzoek een Nederlandstalig publieksboek schrijven?

Dien dan uiterlijk 30 juni 2024 een aanvraag in voor een Lira Fonds-beurs van €37.500: www.lirafonds.nl

